

Interpellationssvar

Dnr 19KS462-2
2019-11-19

Kommunfullmäktige

Svar på Interpellation från Moderaterna (M) - Sjunkande skolresultat

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 28 oktober 2019, väckte William Elofsson - Moderaterna (M) följande interpellation.

”Skolverkets statistik visar att det fortsatt finns betydande utmaningar när det kommer till skolan i Gävle. Främst så handlar det om skolresultaten. Statistiken visar att antalet som klarade kunskapsmålen i årskurs nio läsåret 2017-2018 var 70 procent, det är en minskning med 1,5 procentenheter. Skolan ska vara en prioriterad fråga för Gävle kommuns politiker. Vi vet att skolan är avgörande när det kommer till klassresor, vidare utbildningsmöjligheter och en bra start för livet på arbetsmarknaden. Därav är det bekymrande att skolresultaten fortsätter sjunka.

Gävle kommun ligger redan långt efter resten av Sverige när det kommer till antalet elever som når målen i årskurs nio. I hela Sverige var det 84,4 procent, nästan 15 procentenheter fler än i Gävle kommun.

Med hänvisning till ovanstående ställer jag följande frågor till utbildningsnämndens ordförande Evelyn Klöverstedt:

- Är utbildningsnämndens ordförande Evelyn Klöverstedt nöjd med utvecklingen?
- Varför sjunker skolresultaten i Gävle kommun?
- Hur arbetar majoriteten med att vända de sjunkande skolresultaten?
- Vilka reformer på skolområdet har majoriteten lagt fram?
- Tror utbildningsnämndens ordförande Evelyn Klöverstedt att det finns ett samband mellan den sjunkande andelen behöriga lärare och det sjunkande skolresultat?”

Evelyn Klöverstedt (L), Utbildningsnämndens ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Är utbildningsnämndens ordförande Evelyn Klöverstedt nöjd med utvecklingen?

Gävles kommunala skolor har de senaste åren haft en positiv resultatutveckling, detta kunde vi tyvärr inte hålla 2018/19. Så länge som inte alla Gävles elever når kunskapskraven i alla ämnen i åk 9 kommer jag inte vara nöjd.

Däremot är jag mycket nöjd med det tydliga fokus som vi i kommunledningen satt på vikten av just ökade kunskapskrav där kommunens mål "Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor" kommer att sätta allas fokus på just detta. Vi vet ju sedan tidigare att det fokus man sätter som mål kommer alla att sträva efter.

Varför sjunker skolresultaten i Gävle kommun?

I Utbildningsnämnden följer vi noga resultatutvecklingen och i den analys som gjorts av indikatorn *Andel elever som uppnår kravnivåerna i alla ämnen i åk 9* finns det flera orsaker till resultatet.

Andelen elever med anpassad studiegång har varit högre i Gävle jämfört med riket. En anpassad studiegång medför att kravnivåerna inte kan uppnås i alla ämnen. En annan orsak är att andelen elever som saknar betyg i endast ett ämne har varit hög i Gävle. En ytterligare orsak är att andelen elever som helt saknar betyg har ökat jämfört med föregående läsår. Det finns en betydande grupp av elever som har en problematisk skolfrånvaro vilket påverkar möjligheten till ett fullständigt slutbetyg. Drygt 15 procent av eleverna i årskurs 9 hade en frånvaro på 20 procent eller mer under läsåret. Elevernas frånvaro är en faktor som behöver belysas ytterligare. I det arbete som nu görs kring analys av resultatet kopplas frånvaro och betygsresultat på individnivå.

I samband med årsredovisningen 2018 gjordes en övergripande analys av Gävles betygsresultat för årskurs 9. Den visar i en jämförelse med riket att både kommunala och fristående skolor har lägre betygsresultat jämfört med motsvarande jämförelsegrupp. Det är framför allt i matematik, engelska och svenska som andraspråk som flest elever inte når godkänt betyg. Avvikelsen är minst när det gäller andelen med gymnasiebehörighet.

Gävles kommuns förutsättningar visar stora likheter med riket. Andelen föräldrar med högre utbildning ligger på samma nivå för både kommunala och fristående skolor jämfört med motsvarande jämförelsegrupper. Även andelen elever med svensk bakgrund ligger på samma nivå som riket. En skillnad är fördelningen av elever med utländsk bakgrund. I Gävle är det en större andel av dessa som är födda utomlands än i riket. I årskurs 9 går ca 30 procent av

eleverna i en fristående skola, det är en betydligt högre andel än i riket, motsvarande siffra för årskurs 3 är 10 procent

Under åren från 2014 har resultaten för de kommunala gymnasieskolorna i Gävle förändrats från att ligga något över rikets resultat till att ligga något under rikets resultat. En ökad andel elever blir inte heller betygsatta i minst 2500 poäng och kommer därmed inte med i den officiella statistiken. Många av dessa saknar betyg i bara ett ämne.

Frånvaro är en faktor, precis som i grundskolan, för att elever inte får betyg i alla ämnen. Årets resultat är ytterligare något lägre än föregående år, det gäller både andelen med högskolebehörighet och andelen med examen.

På samma sätt som i grundskolan är förutsättningarna i Gävle, exempelvis utifrån föräldrarnas utbildningsnivå och andelen med utländsk bakgrund lika som i riket.

Utifrån analysen finns inget som indikerar att eleverna i Gävle borde ha lägre resultat än i riket, fortsatt fokus måste därför vara på förbättring av resultaten för alla elevgrupper.

Hur arbetar majoriteten med att vända de sjunkande skolresultaten?

Utbildningsnämnden och dess verksamheter har sedan länge ett starkt och tydligt fokus på barns och elevers måluppfyllelse och undervisningen i barngrupp och klassrum.

Viktiga utgångspunkter i arbetet är att systematiskt utveckla undervisningen och kvalitetsarbetet, utveckla analyserna av måluppfyllelsen och prioritera insatserna/åtgärderna på alla nivåer.

Det preliminära betygsresultatet för grundskolan vårterminen 2019 visar att skillnaderna mellan könen har ökat igen, framförallt inom matematik. Kunskapen om de stora skillnaderna mellan könen har funnits men det har varit svårt för skolorna att utarbeta tydliga strategier för att förbättra pojkarnas studieresultat. Detta är fortsatt ett prioriterat utvecklingsområde för de kommunala skolorna. Måluppfyllelsen måste öka för samtliga, även för flickorna.

Skolornas arbete med trygghet och studiero har också ett tydligt fokus. Skolinspektionens granskning 2019 visar att flera av skolorna i Gävle i beslutet fått omdömet "Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete." Vilket visar att skolorna har ett samlat arbete för att skapa och upprätthålla trygghet och studiero. Flera skolor framhåller arbetet med Gävlemodellen som en framgångsfaktor i arbetet med trygghet och mot kränkningar. Skolverkets nationella

undersökning visar att 8,1 procent av eleverna på mellan- och högstadiet är mobbade. I Gävle är motsvarande siffra 5,6 procent.

En kartläggning i form av en kulturanalys har gjorts för att öka måluppfyllelsen och likvärdigheten i grundskolan har gjorts. Syftet är att ta fram ett underlag och en analys som ger insikter och verktyg för att åstadkomma bestående effekter för att kunna förbättra måluppfyllelsen och ska långsiktigt leda till att likvärdigheten förbättras.

Utgångspunkten är de fyra utvecklingsområden som definierats utifrån kartläggningsarbetet är,

- Systematiskt kvalitetsarbete (SKA) och systematiskt kvalitetsutvecklingsarbete (SKUtA)
- Förutsättningar för utveckling
- Roller och ansvar
- Att utveckla kompetens i samverkan med andra

Ett arbete med att förtydliga roller och ansvar har startats. Vidare sker arbete bland annat kring förutsättningarna för kollegialt lärande på både pedagog- och skolledar nivå och hur man ska organisera sig på bästa sätt för att mötas och lära av varandra.

I ämnet matematik har stora insatser gjorts genom åren, men dessa har inte givit den effekt som eftersträvas. Inriktningen på arbetet kommer nu vara att undersöka undervisningen och dess processkvalitet. Arbetet sker på flera nivåer, i enskilda skolor, på rektorsområden och gemensamt.

När det gäller engelska handlar det om flera delar, som att många nyanlända elever inte når godkända betyg, men också att vi inte ser att elevernas ökade exponering för engelska ger genomslag i undervisning och betyg. Insatser som planeras är exempelvis nybörjarengelska med intensivfart i samarbete med gymnasiet IM-program och även här kommer processkvaliteten i undervisningen undersökas.

I svenska som andraspråk kan vi bland annat se stora skillnader i bedömningar, vilket behöver hanteras.

Grundskoleutbildningens fokus på kraftigt förbättrade resultat har stärkts ytterligare, bland annat genom att ta fram resultat på individnivå för alla elever i årskurs 7-9 som riskerar att inte nå målen.

När det gäller gymnasieskolan är det främst tre utvecklingsområden som utvecklingsarbetet kommer att riktas mot, fler elever ska nå gymnasieexamen, Elevhälsans arbete i gymnasieskolan ska ses över och en ny organisation för introduktionsprogrammen behöver upprättas.

Gymnasieskolan ser samma mönster som grundskolan, det vill säga att det är matematik, engelska och svenska som andraspråk som eleverna inte når godkända betyg i. Som nämnts tidigare ska ett gemensamt arbete starta mellan grundskolan och IM-programmen. I samband med detta arbete fortsätter gymnasieskolan att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet där rektor leder och utvecklar arbetet för att identifiera och analysera eventuella avvikelser i lärares betygsättning.

Arbetet har startat och görs i samklang med det uppdrag som finns att se över hela elevhälsans arbete och stöd ska tas även av extern kompetens. Kvalitetsgranskningen som Skolinspektionen gjorde på Borgarskolan används som stöd för utvecklingen i hela gymnasieskolan. Att gymnasieskolan går in i Gävlemodellen kommer att stärka arbetet med trygghet och studiero, likaså arbetet med trygghetsplaner.

Inför läsåret 2019/2020 har beslut om en ny organisation för introduktionsprogrammen fattats. Den nya organisationen leds av en rektor samt två biträdande rektorer. Utbildningsnämnden har beslutat anta en utbildningsplan för introduktionsprogrammen. Syftet att eleverna, så fort som möjligt, ska bli behöriga till ett nationellt program är ytterligare förstärkt. Det kan både handla om en snabbare genomströmning på introduktionsprogrammen och att ge elever tillräckligt stöd för att klara sitt nationella program.

Vilka reformer på skolområdet har majoriteten lagt fram?

Majoriteten, Utbildningsnämnden och verksamheterna har fokus på barns och elevers utveckling och måluppfyllelse. Det innebär att huvuddelen av allt arbete, alla insatser och åtgärder, som utförs i nämnden verksamheter ska stödja det kommunövergripande målet.

- Kartläggningar, analyser och prioriteringar av åtgärder ska användas för att säkerställa effektiva metoder för att barns och elevers utveckling och måluppfyllelse ska förbättras. Det systematiska kvalitets- och utvecklingsarbete ska därmed stärkas och utvecklas.
- Framgångsrika och forskningsbeprövade undervisningsmetoder ska spridas genom kollegialt lärande och observationer av undervisningen. Fokus i organisationen är förskolans och skolans kärnuppdrag; undervisningen, lärandet och värdegrundsuppdraget. Att samlas kring det centrala i verksamheten – undervisningen – mötet mellan pedagog och barn, mellan lärare och elev.
- Vi ska ha höga och realistiska förväntningar på medarbetare, barn och elever i alla verksamheter. Det förebyggande arbetet och de tidiga insatserna är avgörande för en framgångsrik skolgång.

- Förskolans och skolans chefer ska ha förutsättningar att vara pedagogiska ledare.
- Alla pedagoger är också ledare, roller och ansvar för olika personalkategorier behöver förtydligas, arbetsuppgifter fördelas till andra grupper än lärare, insatser ska fortsätta för att utveckla ledarskapet i barngrupp och klassrum.
- Trygghet och studiero är en viktig förutsättning för lärande och utveckling, arbetet med Gävlemodellen fortsätter och utvecklas i grundskole- och gymnasieutbildningen. Vi använder oss av forskningen för att ta ytterligare steg i utvecklingen.
- Fortsatt arbete med digitalisering ska ge stöd och nya möjligheter med att ge alla barn och elever förutsättningar för sitt lärande och för en högre målpuppfyllelse, processtöd är en viktig metod för att utveckla verksamheterna. Digitaliseringen ska också effektivisera administrativa uppgifter och systemstöd för att frigöra tid för verksamhetens kärnuppgifter, till exempel genom att införa skolplattform för information och dialog med elever och vårdnadshavare.

För att klara kompetensförsörjningen av lärare ingår Utbildning Gävle i projektet "Breddad rekrytering". Projektet bygger på att se över vilka arbetsuppgifter som idag utförs av utbildad/kvalificerad personal och därefter bedöma vilka av dessa arbetsuppgifter som kan utföras av andra personalkategorier. För Utbildning Gävle handlar det om att avlasta legitimerade förskollärare och lärare med arbetsuppgifter som inte kräver lärarlegitimation. I Majoritetens budget prioriteras att Utbildningsnämnden medfinansierar för att ta del av det statliga stödet till lärarassistenter och säkrar att kunna ta emot statsbidrag för Likvärdig skola.

Elevhälsan inom Utbildning Gävle fortsätter samarbetet med Valfärd Gävle och Region Gävleborg för att utveckla samverkansprocessen och arbetet med att möta, utreda och förbättra tidiga insatser för elever i de lägre skolåldrarna utifrån utåtagerande beteenden. Elevhälsans insatser har förstärkts och Majoriteten prioriterade i kommunplan 2019 en satsning på elevhälsan och ett arbete med att skapa samsyn om uppdraget för den samlade elevhälsan har påbörjats. Ett särskilt fokus läggs på det förebyggande och hälsofrämjande arbetet, som Skolinspektionen i sin granskningsrapport har konstaterat behöver utvecklas.

Ett arbete med en bredare uppföljning och utveckling av utbildningsnämndens resursfördelningsmodell pågår. Övervägandena handlar bland annat om strukturbidraget inom grundskolan i förhållande till statsbidraget likvärdig skola och om det innebär att vissa skolor blir överkompenserade medan andra får svårt att klara en grundorganisation. Parallellt med översynen av resursfördelningsmodellen tas därför också underlag fram för vilka resurser som krävs för en "typskola".

Utbildningsnämnden har fortsatt inriktningen att minska segregationen och öka inkludering i arbetet vid kommande skoletableringar.

Tror utbildningsnämndens ordförande Evelyn Klöverstedt att det finns ett samband mellan den sjunkande andelen behöriga lärare och det sjunkande skolresultatet?

Statistiken visar som vi alla vet en nedåtgående trend när det gäller andelen behöriga lärare vid kommunala skolor årskurs 1-9, både för riket och för Gävle.

Andel lärare i Gävles kommunala skolor med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola årskurs 1-9 var 1,7 procentenheter lägre än riket år 2018 vilket är en liten skillnad.

En jämförelse mellan de kommunala och de fristående skolorna i Gävle år 2018 visar att andelen behöriga lärare är 14,2 procentenheter högre i de kommunala skolorna än i de fristående.

När det gäller gymnasieskolan visar statistiken att andelen behöriga lärare vid kommunala gymnasieskolor i Gävle ökat från år 2017 till år 2018 och är då högre än samtliga övriga jämförelsegrupper.

Enligt en analys som Skolverket gjort visar forskning att den ökade segregeringen i samhället, decentraliseringen av skolan och den alltmer differentierade och individualiserade undervisningen har haft negativ betydelse för skolresultaten. I analysen framkommer tre kluster av faktorer som har en betydande påverkan på resultaten - undervisnings- och läroprocesser, lednings- och organisatoriska faktorer och skolkulturella faktorer och pedagogisk miljö.

Lärarytelsen i undervisnings- och lärandeprocesserna lyfts som betydelsefull. Dels när det gäller att möta eleverna utifrån en förståelse av sociala, kulturella och individuella förutsättningar, dels om en förmåga att skapa ett klassrumsklimat och en pedagogisk miljö som främjar goda sociala relationer, stöd och support till eleverna. Det handlar även om att läraren organiserar undervisning som aktivt involverar eleverna, utan att allt ansvar läggs på individen samt varierad undervisning som underlättar elevernas lärande och utveckling.

Så ja, min bestämda uppfattning utifrån ett evidensbaserat underlag är lärarytelsen och lärarnas behörighet är oerhört viktig för att uppnå en god kvalitet på undervisningen i våra skolor.

Med detta anser jag att interpellationen är besvarad.

Evelyn Klöverstedt (L)

Ordförande Utbildningsnämnden